

Hervorming EU-suikerbeleid

Gevolgen voor de Nederlandse landbouw van de mededeling van de Europese Commissie, juli 2004

C.J.A.M. de Bont
W.H. van Everdingen
J.H. Jager

Projectcode 30318

November 2004

Rapport 6.04.13

LEI, Den Haag

Het LEI beweegt zich op een breed terrein van onderzoek dat in diverse domeinen kan worden opgedeeld. Dit rapport valt binnen het domein:

- ☐ Wettelijke en dienstverlenende taken
- ☐ Bedrijfsontwikkeling en concurrentiepositie
- ☐ Natuurlijke hulpbronnen en milieu
- ☐ Ruimte en Economie
- ☐ Ketens
- ☒ Beleid
- ☐ Gamma, instituties, mens en beleving
- ☐ Modellen en Data

Hervorming EU-suikerbeleid; Gevolgen voor de Nederlandse landbouw van de mededeling van de Europese Commissie, juli 2004

Bont, C.J.A.M. de, W.H. van Everdingen en J.H. Jager

Den Haag, LEI, 2004

Rapport 6.04.13; ISBN 90-5242-944-8; Prijs €10,25 (inclusief 6% BTW)

43 p., fig., tab., bijl.

Dit rapport geeft de mogelijke gevolgen aan voor de Nederlandse landbouw van de voorstellen van de Europese Commissie met betrekking tot de suikermarktordening. Ingegaan wordt vooral op de gevolgen voor het inkomen van de akkerbouwers. Hierbij is uitgegaan van enkele varianten voor de daling van de opbrengstprijzen en het productiequotum. Daarnaast komen ook enkele mogelijke andere effecten aan bod.

Reform of the EU sugar regime; impact on Dutch agriculture of the proposals of the European Commission, July 2004

This report studies the potential impact on Dutch agriculture of European Commission proposals regarding the sugar market regulation. It particularly looks at the effect on the income of arable farmers. This is based on several variants for the reduction of the yield prices and the production quota. In addition a number of other possible effects are studied.

Bestellingen:

Telefoon: 070-3358330

Telefax: 070-3615624

E-mail: publicatie.lei@wur.nl

Informatie:

Telefoon: 070-3358330

Telefax: 070-3615624

E-mail: informatie.lei@wur.nl

© LEI, 2004

Vermenigvuldiging of overname van gegevens:

- ☒ toegestaan mits met duidelijke bronvermelding
- ☐ niet toegestaan

Op al onze onderzoeksopdrachten zijn de Algemene Voorwaarden van de Dienst Landbouwkundig Onderzoek (DLO-NL) van toepassing. Deze zijn gedeponneerd bij de Kamer van Koophandel Midden-Gelderland te Arnhem.

Inhoud

	Blz.
Woord vooraf	7
Samenvatting	9
Summary	11
1. Inleiding	13
1.1 Aanleiding en doel	13
1.2 Opbouw	13
2. Voorstellen van de Europese Commissie	14
3. Gevolgen van de voorstellen	16
3.1 Uitgangspunten	16
3.2 Inkomensgevolgen	19
3.3 Andere gevolgen	21
3.4 Verschuivingen in de EU-bietenteelt	22
4. Conclusies en discussie	25
Literatuur	27
Bijlagen	
1. Areaal suikerbieten in Nederland 2002 per gemeente	29
2. Basisprijs, minimumprijs en uitbetalingsprijs 1995-2003, Nederland	30
3. Tabellen effecten hervorming suikerbeleid naar type, gebied en bedrijfsomvang in Nederland	31
4. Gegevens bieten en graanopbrengsten in EU landen en regio, prijsdaling 34%	43

Woord vooraf

De laatste jaren is het Europese landbouwbeleid op verschillende onderdelen herzien. De zogenoemde hervorming van het GLB omvat tot dusver nog niet de suikersector. De Europese Commissie heeft in een in juli 2004 uitgebrachte *Mededeling* voorstellen hiertoe gepresenteerd.

Dit rapport geeft op verzoek van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit de mogelijke gevolgen van deze voorstellen voor met name het inkomen van de Nederlandse akkerbouwer weer. Voor het onderzoek is met name gebruikgemaakt van het Bedrijven-Informatienet van het LEI (het Informatienet). Het onderzoek dat vanuit het Ministerie van LNV vooral is begeleid door drs. A.J.M. van Poppel, directie Internationale Zaken, is uitgevoerd door C.J.A.M. de Bont, W.H. van Everdingen en J.H. Jager.

Prof.dr.ir. L.C. Zachariasse
Algemeen directeur LEI B.V.

Samenvatting

De in juli 2004 verschenen voorstellen van de Europese Commissie ter herziening van de suikermarktordening omvatten vooral een daling van het prijsniveau van suiker en suikerbieten, de introductie van een compensatie voor de bietentelers en een verlaging van de productiequota.

Elk van deze drie elementen van de voorstellen heeft gevolgen voor het inkomen van de bietentelers. In het rapport zijn deze mogelijke gevolgen geanalyseerd en weergegeven voor Nederland. Hierbij is gerekend met verschillende varianten voor de prijsdaling (16 respectievelijk 26 euro per ton) van bieten en de quotumkorting (20 respectievelijk 16%). Vooral het uitgaan van een verdere prijsdaling heeft gevolgen voor het inkomen; een grotere quotumkorting heeft minder effect omdat het saldooverschil met andere gewassen door de prijsdaling daalt.

De gevolgen voor het inkomen belopen bij een prijsdaling met 16 euro per ton voor het merendeel van de akkerbouwers ruim 10% van het inkomen. Voor telers in de Veenkoloniën met een gemiddeld wat lager inkomen is het effect omstreeks 20% inkomensdaling.

In het scenario met verdere prijsdaling loopt de inkomensdaling op tot ongeveer 15 tot 25% voor de meeste akkerbouwers en tot meer dan 35% voor de Veenkoloniale telers.

Omdat de bietenteelt voor veel akkerbouwbedrijven een belangrijke en stabiele inkomenscomponent is, kan de beleidswijziging voor de continuïteit van vrij veel bedrijven gevolgen hebben. De schaalvergroting in de akkerbouw kan door de verandering in het suikerbeleid worden versneld. Omdat bovendien verdergaande beleidswijzigingen niet worden uitgesloten voor de suikersector, is er extra reden voor onzekerheid. Deze onzekerheid zal ook remmend werken op het investeren in de overdracht van productiequota, wat op basis van de voorstellen ook vanuit andere landen mogelijk zou worden.

Summary

Reform of the EU sugar regime; impact on Dutch agriculture of the proposals of the European Commission, July 2004

The proposals of the European Commission published in July 2004 regarding the reform of the sugar market decree mainly involve a reduction in the price level of sugar and sugar beet, the introduction of compensation for beet farmers and a reduction of the production quota.

Each of these three elements contained in the proposals affects the income of the beet farmers. The report analyses the potential impact and presents the results for the Netherlands. Calculations are made using different variants for the price reduction of beet (16 and 26 euros per ton respectively) and the quota reduction (20 and 16% respectively). In particular, the assumption of a further price reduction will have consequences for the income; a bigger quota reduction will have less impact as the price reduction lessens the balance difference with other crops.

For most arable farmers the impact on income amounts to more than 10% of the income for a price reduction of 16 euros per ton. Farmers in the Veenkoloniën region of the province of Groningen who generally have a lower average income will experience around 20% loss in income. In the scenario featuring further price reduction, the loss of income increases to between 15 and 25% for most arable farmers and to over 35% for farmers in the Veenkoloniën.

Because beet cultivation is an important and stable income component for many arable farmers, the policy reform will have an impact on many farms. Scale increases in arable farming may be accelerated due to the reform of the sugar regime. Because more drastic reforms for the sugar beet sector cannot be excluded, there is extra reason for uncertainty. This uncertainty will also slow down investments in the transfer of production quota, which on the basis of the proposals should become possible from other countries.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

De Europese Commissie heeft, zoals aangekondigd bij de besluiten ter hervorming van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) in 2003, een mededeling gepresenteerd (verder in het rapport ook wel voorstellen genoemd) om de marktordening voor suiker te herzien.

Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) heeft het LEI gevraagd de gevolgen van deze voorstellen voor de Nederlandse landbouw aan te geven. De uitkomsten van deze studie van het LEI kunnen worden benut bij de positiebepaling ten aanzien van de voorstellen.

De studie sluit aan bij eerdere rapportages van het LEI, met name wat betreft *De hervorming van het GLB (Mid Term Review)*, rapport 6.03.15 (De Bont et al., 2003), en *Met het oog op de herziening van de suikermarktordening*, rapport 6.03.13 (Berkhout et al., 2003).

In deze studie gaat het vooral om de gevolgen van de voorstellen voor het inkomen van de Nederlandse landbouwers. Daarnaast wordt nagegaan wat de voorgestelde overdraagbaarheid van suikerquota binnen de Europese Unie voor Nederland tot gevolg kan hebben.

1.2 Opbouw

De hoofdlijnen van de voorstellen van de Europese Commissie zijn weergegeven in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 wordt aan de hand van gegevens van het Bedrijven-Informatienet van het LEI (het Informatienet) en de CBS-landbouwtelling een analyse van de gevolgen gepresenteerd. Daarnaast worden in kwalitatieve zin enige andere gevolgen besproken. Ook is aan de hand van gegevens van het Europese Landbouwboekhoudnet (FADN/RICA) ingegaan op mogelijke veranderingen voor de structuur van de Europese bietenteelt. Vervolgens worden de uitkomsten van de analyses discussiegewijs besproken.

2. Voorstellen van de Europese Commissie

De voorstellen van de Europese Commissie (2004) komen in hoofdlijnen en voor zover relevant voor deze studie op het volgende neer:

- *Prijzdaling*
- een verlaging, in twee stappen, van de Europese institutionele prijzen: de (minimum)-bietenprijs wordt uiteindelijk met 37% verlaagd, van 43,6 naar 27,4 euro per ton (in 2 stappen: in 2005 en 2007). Gerekend is met een prijsdaling van bieten van 16 euro per ton (zie bijlage 2 voor achtergronden);
- de interventieprijs van suiker wordt afgeschaft en vervangen door een referentieprijs, die 33% lager ligt dan de huidige interventieprijs.
- *Compensatie*
- de introductie van een compensatie voor de producenten (telers), de compensatie wordt ontkoppeld van de productie en opgenomen in de bedrijfstoelage. Hierop zullen 'cross compliance voorwaarden' van toepassing zijn;
- de compensatie wordt gebaseerd op dezelfde referentieperiode (2000-2002) als bij de GLB-hervorming in 2003;
- de compensatie die uiteindelijk vanaf 2007/08 1.340 mln. euro per jaar belooft voor de EU-25 moet gefinancierd worden binnen de budgettaire ruimte voor het GLB. Dit leidt tot een korting op alle bedrijfstoelagen (zogenaamde degressie).
- *Quotadaling en overdacht*
- een verlaging van de bestaande suikerquota: in twee stappen van 17,4 naar 14,6 mln. ton suiker voor de EU-25 (daling 2,8 mln. ton, afgerond 16%);
- de bestaande A- en B-quota worden samengevoegd;
- de heffingen op A- en B-quota vervallen;
- de voorzieningen voor C-suiker blijven gehandhaafd;
- de quota worden overdraagbaar tussen de lidstaten.

De voorstellen voorzien voorts in een aantal aanvullende punten, die overigens niet in de hierna te presenteren berekening van effecten voor het inkomen van bietentelers zijn meegenomen:

- een omschakelingsprogramma voor de bietenverwerkende industrie;
- verruiming van de productiequota voor isoglucose;
- afschaffing van de productierestitutie voor de chemische industrie;
- regelingen voor de (preferentiële) invoer van suiker uit ontwikkelingslanden (ACP, EBA: Everything but arms voor de minst ontwikkelde landen) en uit de Balkan-landen.

De EU-invoer van suiker zal naar verwachting van de Europese Commissie toenemen van 1,9 naar 2,4 mln. ton per jaar, terwijl de interne productie door de quotareductie afneemt met 2,8 mln. ton, van 20,3 naar 17,5 mln. ton, dus met ongeveer 15%. De gesubsidieerde export van suiker van de EU zal met 2 mln. ton dalen.

De Commissie stelt voorts voor om in 2008 opnieuw besluiten te nemen over het suikerbeleid. Aanleiding is de onzekerheid over de uitkomst van de WTO-onderhandelingen en het resultaat van het EBA-akkoord.

Met het nu gepresenteerde voorstel lijkt de Commissie te kiezen voor het in 2003 als alternatief 3 genoemde plan: daling in fases van de prijzen en uiteindelijk afschaffing van de productiequota (Europese Commissie, 2003). Een verdergaand alternatief was volledige liberalisatie en (dus) afschaffing van het huidige beleid. Omdat de Europese Commissie stelt dat in 2008 opnieuw besluiten worden genomen kan volledige liberalisatie op termijn niet worden uitgesloten. In elk geval kan worden vastgesteld dat aan de mogelijkheid van (alleen) lagere quota voor de productie (alternatief 2) door de Europese Commissie geen voorkeur is gegeven.

3. Gevolgen van de voorstellen

3.1 Uitgangspunten

Voor de berekening van gevolgen van de voorstellen aangaande suiker is ervan uitgegaan dat deze volledig ten uitvoer worden gelegd. De berekeningen hebben (alleen) betrekking op de 'eindsituatie' zoals in de voorstellen vanaf het jaar 2007/08 is aangeduid. Dit heeft met name betrekking op het bietenprijsniveau, de omvang van de quota voor de telers en de compensatie voor de prijsdaling. De effecten in de tussenfase (2005-2007) zijn niet berekend.

In de berekeningen is voorts uitgegaan van de besluiten inzake de hervorming van het GLB die in 2003 zijn genomen (De Bont, Helming en Jager, 2003). De gevolgen daarvan voor onder meer de hoogte van de bedrijfstoelagen en de prijzen van melk zijn verdisconteerd in de uitgangssituatie van de bedrijven. In dat verband is ook de toepassing van modulatie van belang: op de bedrijfstoelage boven 5.000 euro geldt een korting van 5%, althans vanaf 2007.

De berekeningen zijn gebaseerd op de actuele structuur van de bedrijven (Landbouwtelling 2003).¹ In dat verband is met name het bouwplan van belang. Naast inzicht in de gemiddelde situatie voor de bietentelende bedrijven in Nederland, wordt een beeld gegeven van de situatie per akkerbouwgebied en voor verschillende grootte klassen van bedrijven.

In de berekeningen is uitgegaan van de volgende veranderingen en relevante aspecten:

- daling van de bietenprijs met 16 euro per ton. Hierbij is uitgegaan van de daling van de minimum-bietenprijs van ruim 43 naar ruim 27 euro per ton, na verrekening van het effect van het vervallen van de heffingen op A- en B-suiker. Uitgaande van een gemiddelde opbrengst van (bijna) 60 ton en een gemiddelde prijs van (bijna) 50 euro per ton zijn de opbrengsten (nagenoeg) 3.000 euro per hectare (zie ook bijlage 3). Genoemde prijsdaling komt neer op een bedrag van circa 1.000 euro per hectare;
- het Nederlandse bietenquotum wordt conform de daling van het totale Europese suikerquotum met 16% verlaagd. Daarnaast wordt aangegeven wat het effect is van een daling met 20% voor het quotum in Nederland, mocht uitgegaan worden van de coëfficiënten voor A- en B-quota genoemd in EU-regels;
- de door de daling van het bietenareaal met genoemd percentage beschikbaar komende grond wordt benut voor de teelt van graan. Bij de berekening van het inkomenseffect (bij een prijsdaling met 16 euro per ton) is uitgegaan van een saldooverschil van 620 euro per hectare tussen suikerbieten (na aftrek van het effect van de voorgestelde prijsdaling) en graan (in het algemeen wintertarwe) na aftrek van loonwerk (zie tabel 3.1) exclusief de compensaties voor deze gewassen. Dit laatste is gedaan omdat van ontkoppeling sprake is; extra graanteelt levert immers geen verhoging van de bedrijfstoelage op. Omdat de loonwerkcomponent bij de teelt van suikerbieten hoger is (circa 150 euro per

---

¹ Zie ook bijlage 1 voor de verdeling van de bietenteelt in Nederland in 2002.

- hectare), is hiervoor eveneens een correctie gemaakt. Bij de extra prijsdaling van 10 euro per ton bieten is het saldooverschil nog maar 50 euro;
- er wordt bij het vervangen van suikerbieten door granen geen rekening gehouden met de zogenaamde slippage-effecten waarbij de slechtste bietengrond wordt verruild voor granen zodat het saldooverschil geringer uit zou kunnen pakken;
  - de compensatietoeslag voor Nederland bedraagt 63 mln. euro. In de berekeningen is uitgegaan van een bietenareaal van circa 100.000 ha in de uitgangssituatie (2003). De toeslag per hectare is dan gemiddeld circa 630 euro; inclusief de C-bieten is de compensatie 553 euro. In de berekeningen is uitgegaan van de werkelijke opbrengsten per hectare. Per ton bieten is de toeslag ongeveer 10 euro;
  - de modulatiekorting van 5% wordt, ingeval de bedrijfstoeslag al boven de 5.000 euro is, over het gehele compensatiebedrag voor de bieten gerekend. Per hectare gaat het dan om ruim 30 euro (5% van 630 euro);
  - op de (totale) bedrijfstoeslag wordt een degressiekorting toegepast om de verandering van het suikerbeleid te financieren uit de ruimte voor het GLB (financiële discipline). In de berekening is, in overleg met LNV, uitgegaan van een degressiekorting van 3%; deze is afgeleid van een benodigd bedrag van bijna 1 mld. euro te financieren uit kortingen op ruim 30 mld. euro aan toeslagen in de EU. Het effect van deze korting loopt per bedrijf uiteen naar gelang de hoogte van de (totale) bedrijfstoeslag, dus van het bouwplan en het aantal premiewaardige dieren in de referentie jaren (2000-2002) en voor bedrijven met melkvee van de omvang van het melkquotum. Dit heeft dus ook gevolgen voor bedrijven die geen suikerbieten telen, bijvoorbeeld gespecialiseerde melkveehouders, vleeskalverhouders en dergelijke.

Tabel 3.1 Langjarig gemiddelde van opbouw saldo na aftrek loonwerk per hectare bij verschillende scenario's a)

	Opbrengsten	Toegerekende kosten	Loonwerk	Saldo
wintertarwe	1.200	450	150	600
suikerbieten (-16 euro)	2.070	550	300	1.220
verschil bij 16 euro	-870	-100	-150	-620
suikerbieten (-26 euro)	1.500	550	300	650
verschil bij 26 euro	-300	-100	-150	-50

a) Opbrengsten exclusief EU-toeslagen; suikerbieten na prijsdaling van 16 en 26 euro/ton A/B bieten; gemiddeld 2e helft jaren negentig.

In de berekeningen is uitgegaan van de situatie per landbouwgebied wat betreft bouwplan (2003) en de gemiddelde opbrengsten per hectare van de afgelopen jaren.

Bij de vaststelling van het effect op het inkomen uit het bedrijf is gekeken naar de gemiddelde situatie in 2001 en 2002, een (redelijk) goed respectievelijk slecht jaar voor de akkerbouw wat betreft de bedrijfsuitkomsten. Deze jaren zijn redelijk representatief voor het gemiddelde over meerdere jaren.

Door uit te gaan van de actuele bedrijfsstructuur en in de verwachting dat het proces van beëindiging van bedrijven en schaalvergroting zich in de akkerbouw en dus ook de bietenteelt voortzet, kunnen de effecten van de beleidsverandering per gemiddeld bedrijf toenemen. Dit wordt in de presentatie van de resultaten tot op zekere hoogte ondervangen door de gevolgen weer te geven bij verschillende bedrijfsgrootten wat betreft de oppervlakte bieten.

Dit neemt niet weg dat de effecten nog onder invloed staan van veranderingen in de opbrengsten, kosten en productiviteit. Technologische ontwikkelingen hebben hierop invloed. Dit betreft niet alleen de bietenteelt. Ook de marktomstandigheden en prijzen van andere gewassen en producten van de betreffende bedrijven kunnen, al dan niet structureel, veranderen en leiden tot wijziging(en) van het inkomen.

Bedrijven kunnen de door vermindering van het bietenareaal vrijkomende grond in beginsel ook benutten voor andere gewassen dan granen, waarvan in de berekening is uitgegaan. Op basis van de besluiten in 2003 inzake de GLB-hervorming is er evenwel een verbodsbepaling op het gebruik van grond met toeslagrechten voor de teelt van aardappelen (niet zetmeelaardappelen), groenten en fruit. Uitbreiding van de teelt van andere gewassen, zoals handelsgewassen en bloembollen, zal vanwege marktomstandigheden, binnen enkele jaren slechts beperkte mogelijkheden bieden. Een forse areaaluitbreiding hiervan in een jaar of enkele jaren achtereen leidt veelal tot dalingen van prijzen en inkomens en het zoeken van evenwicht in de markt gaat dan gepaard met weer een daling van de oppervlakten. Naast de overgang op de graanteelt lijkt de inzet van de vrijkomende grond voor de voederwinning, als grasland en snijmaïs en dergelijke dan het meest voor de hand liggend. Modelberekeningen met DRAM naar aanleiding van de GLB-hervorming 2003 wijzen al op een (lichte) uitbreiding van de betreffende arealen (De Bont, Helming en Jager, 2003, p. 34). Hetzelfde geldt voor de DRAM-berekeningen van enkele scenario's voor het suikerbeleid (Berkhout et al., 2003, p. 45). De saldi van grasland en andere voederteelten zijn overigens niet hoger dan van de granen waarvan in de berekeningen is uitgegaan en (dus) is het (negatieve) inkomenseffect van de vermindering van de suikerquota niet onderschat.

In de praktijk is er een spreiding in de uitkomsten en het inkomen van de bedrijven, ook bij een (vrijwel) gelijke situatie wat betreft de omvang, het bouwplan en dergelijke van het bedrijf in eenzelfde regio. Dit betekent dat de gevolgen van beleidsveranderingen als in dit geval betreffende suiker per individueel bedrijf kunnen afwijken.

Door het vervallen van de interventieprijs regeling, onderbezetting bij de suikerindustrie en toenemende import vanuit EBA landen is er een grote kans dat de marge die de industrie nu weet te maken tussen de interventieprijs en de werkelijk uitbetaalde telersprijs onder druk komt te staan. Er is dan ook een scenario doorgerekend waarbij gehele marge (gemiddeld 10 euro per ton bieten zie bijlage 2 voor achtergronden) komt te vervallen. De prijsdaling komt daarmee op 26 euro per ton. De verhoging van de isoglucosequota met 300.000 ton in drie gelijke tranches vanaf 2005 kan de druk op de suikermarkt vergroten. Aan de andere kant wordt het suikerquotum met 2,8 miljoen ton verlaagd. Hier staat tegenover dat er naar alle waarschijnlijkheid 2,7 miljoen ton ruwe suiker de EU binnenkomt als gevolg van de EBA-regeling (met ingang van 2009) (Berkhout et al., 2003). De kwaliteit van de isoglucose laat nog wel eens te wensen over zodat de quotumverruiming geen invloed hoeft te hebben op prijsvorming van bietsuiker.

3.2 Inkomensgevolgen

Inkomenseffecten bij prijsdaling met 16 euro

De gemaakte berekeningen (tabel 3.2) betreffen het volgende:

- het inkomenseffect voor de (gespecialiseerde) akkerbouwbedrijven in de onderscheiden gebieden: Noordelijk kleigebied, Centraal kleigebied en Zuidwestelijk kleigebied, Veenkoloniën en daarbuiten (overige regio's). Ook is het effect aangegeven voor de 'overige' bietentelers; deze hebben een bedrijf dat niet gespecialiseerd is in de akkerbouw;
- het inkomenseffect voor de bedrijven met een uiteenlopende oppervlakte suikerbieten (tot 5 ha respectievelijk 5 tot 10 ha, 10 tot 20 en vanaf 20 ha);
- een suikerquotumdalings voor Nederland van 16 respectievelijk 20% (2 varianten).

Het berekende inkomenseffect is (bij een prijsdaling met 16 euro per ton) in absolute zin (bij 16% quotumvermindering) met gemiddeld ongeveer 5.000 euro het grootst voor de bedrijven in het Noordelijk kleigebied en in de Veenkoloniën (tabel 3.2). In deze gebieden hebben de bedrijven een grotere oppervlakte bieten (gemiddeld ruim 9 respectievelijk 10 ha tegenover circa 8 ha of minder elders). Daarnaast hebben de bedrijven in de Veenkoloniën en

Tabel 3.2 Effecten hervorming suikerbeleid naar regio (per bedrijf) bij 16% quotumkorting

	Akkerbouwbedrijven					Overige suikerb. telers
	Noord. klei	Centraal klei	Zuidw. klei	Veenkoloniën	overige akkerb.	
Ha suikerbieten 2003	9,4	8,6	7,4	10,2	5,5	5,5
Gezinsinkomen uit bedrijf 2001-02 a)	63,3	42,3	30,3	25,0	30,8	34,3
<i>Effect suikerhervorming x 1.000 euro 16 euro/ton prijsdaling</i>						
16 euro prijsdaling (-)	8,8	9,4	6,9	8,5	4,9	4,4
Premie (+)	5,4	6,0	4,5	5,7	3,3	3,2
Korting door degressie (-) b)	0,7	0,3	0,3	0,9	0,3	0,6
Korting door modulatie (-) b)	0,3	0,3	0,2	0,3	0,2	0,1
Omzetting sb-> tarwe (-) c)	0,9	0,9	0,7	1,0	0,5	0,5
Totaal effect	-5,2	-4,8	-3,7	-5,0	-2,6	-2,4
Idem euro per ha suikerbieten	-557	-560	-500	-497	-464	-448
Idem in % van inkomen	-8	-11	-12	-20	-8	-7
<i>Effect suikerhervorming x 1.000 euro bij 10 euro/ton extra prijsdaling</i>						
26 euro prijsdaling (-)	14,2	15,1	11,1	13,7	7,9	7,1
Omzetting sb-> tarwe (-) d)	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Totaal effect	-9,8	-9,8	-7,2	-9,3	-5,1	-4,6
Idem euro per ha suikerbieten	-1040	-1134	-979	-918	-914	-849
Idem in % van inkomen	-15	-23	-24	-37	-16	-13

a) Na aftrek effect zuivelhervorming; b) 5% boven de 5.000 euro en 3% over gehele toeslag (degressie); c) Bij 620 euro saldo verschil tussen suikerbieten en wintertarwe (ex hectaretoeslag; na aftrek prijsdaling); d) Bij 50 euro saldo verschil tussen suikerbieten en wintertarwe (ex hectaretoeslag; na aftrek prijsdaling).

het Noordelijk kleigebied door vooral de teelt van zetmeelaardappelen en granen al hogere bedrijfstoeslagen, waardoor het effect van degressie op deze bedrijven groter is. Voor de akkerbouwbedrijven in de andere kleigebieden en in de overige gebieden lopen de gemiddelde effecten uiteen van 1.000 tot bijna 2.000 euro per bedrijf.

In relatieve zin is de inkomensdaling (met 20% bij een areaalkrimp met 16%) voor de bedrijven in de Veenkoloniën groter, mede omdat deze bedrijven de afgelopen jaren een lager inkomen realiseerden dan de andere akkerbouwbedrijven. Het nadelige effect voor de Noordelijke akkerbouwbedrijven is met 8% veel geringer, omdat deze bedrijven het hoogste inkomen kenden. De akkerbouwbedrijven in het Centrale kleigebied en in het Zuidwesten ondergaan in relatieve zin een wat groter effect, namelijk een daling met ruim 10%. Voor de akkerbouwbedrijven elders in Nederland is de inkomensdaling met bijna 10% vergelijkbaar met die in het Noorden. Op de niet-akkerbouwbedrijven met bieten (gemiddeld ruim 5 ha) is het relatieve nadelige effect ook minder dan 10%. Ten slotte ondervinden de melkveebedrijven en de andere bedrijven zonder bietenteelt door de degressie een nadeel van gemiddeld 2% van het inkomen (zie bijlage 3b).

Dat de gevolgen van de voorgestelde beleidsverandering duidelijk samenhangen met de oppervlakte suikerbieten in de beginsituatie blijkt uit tabel 3.3. Het gemiddelde effect (bij de variant met 16% krimp en een prijsdaling van 16 euro) voor alle ruim 14.000 bietentelende bedrijven komt uit op ongeveer 3.500 euro; dit is zo'n 10% van het inkomen. De kleinere telers, overigens bijna de helft van het totaal, hebben een gemiddeld nadelig effect van

Tabel 3.3 Effecten hervorming suikerbeleid naar omvang suikerbietenteelt bij 16% quotum korting

	< 5 ha	5-10 ha	10-20 ha	> 20 ha	Totaal
Ha suikerbieten 2003	2,8	7,1	13,4	31,0	7,0
Gezinsinkomen uit bedrijf 2001-02 a)	24,3	32,3	56,2	85,8	34,4
<i>Effect suikerhervorming x 1.000 euro 16 euro/ton prijsdaling</i>					
16 euro prijsdaling (-)	2,3	6,4	12,3	28,0	6,3
Premie (+)	1,6	4,3	8,2	18,6	4,3
Korting door degressie (-) b)	0,3	0,5	0,8	1,8	0,5
Korting door modulatie (-) b)	0,0	0,2	0,4	0,9	0,2
Omzetting sb-> tarwe (-) c)	0,3	0,7	1,3	3,1	0,7
Totaal effect	-1,3	-3,5	-6,6	-15,1	-3,4
Idem euro per ha suikerbieten	-471	-486	-494	-488	-486
Idem in % van inkomen	-5	-11	-12	-18	-10
<i>Effect suikerhervorming x 1.000 euro bij 10 euro/ton extra prijsdaling</i>					
26 euro prijsdaling (-)	3,8	10,3	19,8	45,1	10,2
Omzetting sb-> tarwe (-) d)	0,0	0,1	0,1	0,2	0,1
Totaal effect	-2,5	-6,7	-12,9	-29,4	-6,6
Idem euro per ha suikerbieten	-902	-947	-964	-949	-944
Idem in % van inkomen	-10	-21	-23	-34	-19

a) Na aftrek effect zuivelhervorming; b) 5% boven de 5.000 euro en 3% over gehele toeslag (degressie); c) Bij 620 euro saldo verschil tussen suikerbieten en wintertarwe (ex hectaretoeslag; na aftrek prijsdaling); d) Bij 50 euro saldo verschil tussen suikerbieten en wintertarwe (ex hectaretoeslag; na aftrek prijsdaling).

ongeveer 1.300 euro (-5%). De grootste telers, met meer dan 20 ha bieten, zien het inkomen uit hun bedrijf met ruim 15.000 euro teruglopen, ofwel met bijna 20%.

Wordt gekeken naar de spreiding in effecten voor het inkomen, dan is deze voor ruim 60% van de akkerbouwbedrijven tussen de 1.000 tot 5.000 euro, maar voor enkele gebieden (Noordelijk klei, Centraal klei en Veenkoloniën) gaat het bij ongeveer 40% van de bedrijven om hogere bedragen.

Berekeningen met een quotumkorting met 20% komen uit op enigszins grotere inkomensdalingen dan bij 16% (zie respectievelijk bijlage 3a/b). Het effect hiervan (maximaal 1% punt verslechtering) is vrij beperkt omdat door de prijsdaling van bieten (bij 16 euro per ton) het saldooverschil met graan reeds afneemt tot zo'n 600 euro per hectare.

Wel is aannemelijk dat bij een forsere quotumdaling de prijsdaling ook groter wordt omdat de onderbezettingsverliezen in de bietenverwerkende fabrieken groter worden. Het aspect van onderbezetting maakt deel uit van het scenario met verdergaande prijsdaling.

Inkomenseffecten bij extra prijsdaling van 10 euro (totaal 26 euro per ton suikerbieten)

Bij een prijsdaling met 26 euro nemen de negatieve effecten fors toe; in feite wordt het nadelige effect ongeveer twee maal zo groot. De negatieve effecten lopen nu uiteen van circa 7.000 euro op de akkerbouwbedrijven in het Zuidwesten tot circa 10.000 euro in de rest van de specifieke akkerbouwgebieden in Nederland (tabel 3.2 en tabel B3.3a). Buiten deze typische akkerbouwgebieden om zijn de effecten ongeveer 5.000 euro vanwege de geringere omvang van de bietenteelt per bedrijf. In een percentage van het inkomen lopen de nadelige effecten in de Veenkoloniën op naar ruim 35% terwijl deze in het Noordelijk kleigebied blijft steken op 15%.

Wordt rekening gehouden met schaalgrootte-effecten dan zijn de effecten in absolute zin op de grootste bedrijven met gemiddeld 31 ha suikerbieten ongeveer 30.000 euro (tabel 3.3). Dit is circa 35% van het inkomen uit bedrijf op deze grote bedrijven. Op bijna de helft van de suikerbietentelende bedrijven zijn de nadelige effecten meer dan 10.000 euro terwijl deze op eveneens bijna de helft van de bedrijven tussen de 5.000 en 10.000 euro ligt.

3.3 Andere gevolgen

Andere gevolgen: werkgelegenheid, milieu, grondgebruik, structuur

Een gedwongen beperking van de bietenteelt zal ook nadelige gevolgen hebben voor de werkgelegenheid in de bietenverwerkende industrie en de aanverwante bedrijvigheid, bijvoorbeeld het transport en het agrarisch loonwerk, onder meer voor oogst van bieten. Voor de betreffende industrie gaat het om een afname met enkele honderden arbeidsjaren (Berkhout et al., 2003, p. 49). Voor het loonwerk en het transport zal de verschuiving naar ander grondgebruik (graan, gras en voedergewassen) gepaard gaan met per saldo minder werkzaamheden.

Voor het milieu betekent het vervangen van bieten in het bouwplan door granen enige daling van de belasting met gewasbeschermingsmiddelen (eind jaren negentig was het verbruik in de bieten nog 20% hoger dan in wintertarwe; het verschil neemt wel af). Deze bouwplanwijziging houdt ook in dat de afzet van dierlijke mest wat kan toenemen, afhanke-

lijk van de mestacceptatie door de akkerbouw; de (komende) gebruiksnormen voor stikstof voor de graanteelt zijn namelijk hoger dan voor de bietenteelt. Dit zou in beginsel kunnen leiden tot een geringere noodzakelijke beperking van de veestapel. Het toekomstige mestbeleid op zich kan de vraag naar grond vanuit de veehouderij doen toenemen. Vrijkomend bietenareaal wordt dan mogelijk eerder omgezet in areaal grasland en voedergewassen dan in granen. Dat geldt met name op veehouderijbedrijven met geringe bietenteelt die door deze uitruil boven de 70% grasland uit kunnen komen en dan in aanmerking komen voor de hogere gebruiksnorm (derogatie).

De gevolgen voor het grondgebruik (wordt het vrijkomende bietenareaal bestemd voor de veehouderij of voor de akkerbouw, vooral de graanteelt) hangen mede af van de concurrentiepositie van de betreffende sectoren op de grondmarkt. Voor de positie van de melkveehouderij is de komende jaren de effectuering van de GLB-besluiten in 2003 van belang. Deze hebben een fors negatief inkomenseffect, vooral als gevolg van de prijsdalingen, maar de melkproductie (quota) neemt nog licht toe.

De bietenteelt vindt nu nog voor bijna de helft buiten de vier genoemde akkerbouwgebieden plaats (tabel 3.2). Ook geldt dat de teelt voor ongeveer 30% op niet-gespecialiseerde akkerbouwbedrijven is gealloceerd (CBS-Landbouwtelling). Door de combinatie van prijsdaling, ontkoppelde steun en quotumverlaging is het te verwachten dat de teelt zich meer zal concentreren op gespecialiseerde, grotere akkerbouwbedrijven. Voor de kleinere, veelal meer gemengde bedrijven, die voor de werkzaamheden in het algemeen zelf geen machines hebben, wordt de teelt eerder onaantrekkelijk en marginaal. Door de inmiddels in Nederland toegestane quotumoverdracht zonder grond kan dit 'concentratieproces', tussen bedrijven en gebieden, gemakkelijker plaatsvinden.

3.4 Verschuivingen in de EU-bietenteelt?

Europese productiestructuur

De gemiddelde oppervlakte suikerbieten op (alle) gespecialiseerde akkerbouwbedrijven is in Nederland (in 2000) met die in België (in beide landen: 9 ha) het hoogst van die in de EU (De Bont en Van Berkum, 2004). Wordt alleen gekeken naar de akkerbouwbedrijven met bieten dan heeft Nederland geen voorsprong (tabel B4.1). Bovendien zijn er in enkele grotere lidstaten gebieden met een gemiddeld groter areaal bieten per akkerbouwbedrijf: in Duitsland in Nedersaksen, in Frankrijk in het noordelijke Picardie en in Oost-Engeland. Bovendien verliep het proces van schaalvergroting in Frankrijk en Duitsland in de jaren negentig sneller dan in de Nederlandse akkerbouw.

Opbrengstverschillen

Voor de vraag of de voorgestelde suikerquota-overdracht in de EU voor Nederland mogelijkheden biedt om de teelt uit te breiden - of in feite in eerste instantie de krimp te verminderen - is nagegaan wat de financiële opbrengsten zijn van suikerbieten (na prijsdaling en afschaffing van de productieheffingen op A- en B-suiker) respectievelijk granen (exclusief de premies per hectare) in Nederland in vergelijking met die in andere lidstaten. De gegevens hiervoor zijn

ontleend aan het Europese boekhoudnet van Landbouwbedrijven (FADN/RICA). Uitgangspunt daarbij is dat naarmate het financiële verschil in opbrengsten tussen deze gewassen groter is, het dan ook interessanter is om de bietenteelt door quotumaankoop uit te breiden ten koste van de omvang van de graanteelt. Bij deze benadering is eenvoudigheidshalve aangenomen dat er geen verschillen zijn tussen de landen in de toegerekende kosten van de betreffende gewassen. Bij de vergelijking in opbrengsten is gekeken naar alle bedrijven met suikerbieten en zijn de opbrengsten van deze suikerbieten vergeleken met opbrengsten van de granen op dezelfde groep van bedrijven. Het kan dus voorkomen dat de graanopbrengsten van deze suikerbietentelers afwijkt van de opbrengst op echte graanbedrijven.

De opbrengstverschillen tussen bieten en granen in euro per hectare (bieten, na prijsdaling 16 euro) zijn (gemiddeld in de jaren 2000-2002) het hoogst in Griekenland, Spanje, Oostenrijk en Portugal (in al deze landen meer dan 1.000 euro per hectare). De opbrengstverschillen zijn in Duitsland, België, Frankrijk wat groter dan in Nederland. De verschillen met deze laatste landen met de resultaten in Nederland zijn beperkt. Wel zijn er bijvoorbeeld in Duitsland (Beieren, Rheinland-Pfalz) gebieden waar de verschillen groter zijn. In de Scandinavische landen, Italië, Ierland en het VK zijn de verschillen echter (duidelijk) kleiner. Dit zou er op wijzen dat in beginsel deze laatste groep van landen de bietenteelt als eerste gaat verliezen.

Door de Europese Commissie (2003) worden bij een prijsdaling gekoppeld aan een compensatie ook Ierland en Italië als landen genoemd die productie gaan verliezen. Daarnaast wordt ook Griekenland genoemd. Ook Spanje en Portugal, dat een zeer kleine productie heeft, worden als mogelijke verliezers genoemd, naast enkele kleinere toetredingslanden, de Baltische staten en Slowakije.

Bovenstaande cijfers, die afhankelijk zijn van in sommige landen een beperkt aantal waarnemingen, wijzen evenwel op het tegengestelde voor de genoemde Zuidelijke landen. Mogelijk heeft de Europese Commissie zich bij zijn conclusie sterk laten leiden door de betrekkelijk kleinschalige bedrijfsstructuur. In Spanje echter is, evenals in Italië, de gemiddelde oppervlakte bieten (6 ha) niet veel minder dan in Nederland. Ook de vrij hoge hectareopbrengsten in Spanje wijzen niet op een zwakke positie.

Opmerkelijk gezien de opbrengstverschillen tussen bieten en graan is verder dat de Commissie het VK als een sterke suikerproducent ziet. Ook hier kan de gunstige bedrijfsstructuur (gemiddeld 25 ha bieten per bedrijf) mogelijk als doorslaggevende reden gelden, naast het feit dat het VK gemiddeld een vrij sterke overschrijder is van het A- en B-quotum en relatief veel C-suiker produceert.

De conclusie op basis van het voorgaande voor Nederland is dat het vergeleken met andere EU-landen in een middenpositie verkeert wat betreft de opbrengstverschillen. Er is geen reden te veronderstellen dat Nederland quota zal kunnen verwerven in de omringende landen. Wel zouden de sterkere landen, waaronder Duitsland en Frankrijk en mogelijk ook het VK, quota kunnen gaan verwerven in de Scandinavische landen en mogelijk ook in de Zuidelijke lidstaten. Mogelijk kunnen Nederland en België in dit aankoopproces participeren. De omvang van de quota is evenwel in enkele 'zwakkere' landen betrekkelijk klein en dus zijn dan de mogelijkheden om te verwerven beperkt.

Bij voorgaande beschouwing is uiteraard de visie op de toekomst van het suikerbeleid doorslaggevend. Aangezien de termijn van de voorstellen zich beperkt tot 2008 en hierna geen zekerheid bestaat dat het suikerquotum systeem gehandhaafd blijft, zal er weinig animo

zijn om te investeren in de verwerving van quota. Daarnaast zij opgemerkt dat de quotatransacties tussen landen (waarschijnlijk) in eerste instantie tussen de batenverwerkende ondernemingen zullen plaatsvinden, om deze vervolgens aan te bieden aan de telers. De strategie en marktpositie van deze concerns is dan mede bepalend.

4. Conclusies en discussie

Conclusies

1. De gevolgen van de voorstellen van de Europese Commissie voor het inkomen van bietentelers zijn groot. De gevolgen lopen overigens vrij sterk uiteen voor de verschillende bietentelende bedrijven en gebieden. Met name voor de bedrijven met een Veenkoloniaal bouwplan zijn de effecten aanzienlijk. Bij de beschouwing van deze effecten kan ook rekening worden gehouden met de gevolgen van de GLB-Hervorming in 2003, welke de komende jaren gaan gelden. Ook het relatieve effect daarvan voor de Veenkoloniale bedrijven, met zetmeelaardappelen, is groter dan voor andere akkerbouwbedrijven.
2. Indien de marge van 10 euro per ton op de minimum-suikerbietenprijs die de industrie nu nog weet te behalen, komt te vervallen, zijn de effecten beduidend groter dan bij een prijsdaling met 16 euro per ton die de Europese Commissie in de voorstellen noemt.
3. Omdat de Europese Commissie geen langere termijn dan tot 2008 verbindt aan de voorstellen, is er extra reden voor onzekerheid. Bij de beschouwing omtrent de overdraagbaarheid van quota speelt dat ook een rol. Investeren in de aankoop van quota in eigen land en mogelijk elders in de EU kan duur uitpakken als de duur van dat stelsel onzeker is.

Discussie

4. Ook de verhoging van de isoglucosequota kan een druk op de suikermarkt geven. Aan de andere kant kan wellicht door de geringere suikerproductie in de EU de prijs enigszins gaan oplopen. Gelet op het te verwachten blijvende prijsverschil met de wereldmarkt mag dat laatste niet overschat worden. Door de betere kwaliteit van biet-suiker ten opzichte van andere suikers heeft deze wel een streepje voor.
5. Onder invloed van de (voorgestelde) beleidsverandering kan bij individuele bedrijven, zowel in de teelt als verwerking van bieten, de animo om te investeren in de toekomst afnemen. Waar tot dusver de bietenteelt een belangrijke, stabiele inkomenscomponent voor de akkerbouw vertegenwoordigde (in Nederland werd op ruwweg een zesde van het akkerbouwareaal een bovengemiddeld deel van het inkomen gerealiseerd), kan de beleidswijziging voor de continuïteit van vrij veel bedrijven gevolgen hebben. Het proces van schaalvergroting in de akkerbouw kan dan een duidelijke versnelling ondergaan.

Literatuur

Berkhout, P., S. van Berkum, J.F.M. Helming, J.C.M. van Meijl en M. Lips, *Herziening van de suikemarktordening? Mogelijke gevolgen voor de Nederlandse landbouw en de EU*. Rapport 6.03.13, LEI, Den Haag, 2003.

Berkhout, P. en C. van Bruchem (red.), *Landbouw-Economisch Bericht 2004*. Periodiek rapport 04.01, LEI, Den Haag, 2004.

Bont, C.J.A.M. de, J.F.M. Helming en J.H. Jager, *Hervorming Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2003, Gevolgen van de besluiten voor de Nederlandse landbouw*. Rapport 6.03.15, LEI, Den Haag, 2003.

Bont, C.J.A.M. de en S. van Berkum (red.), *De Nederlandse landbouw op het Europese scorebord*. Rapport 2.04.03, LEI, Den Haag, 2004.

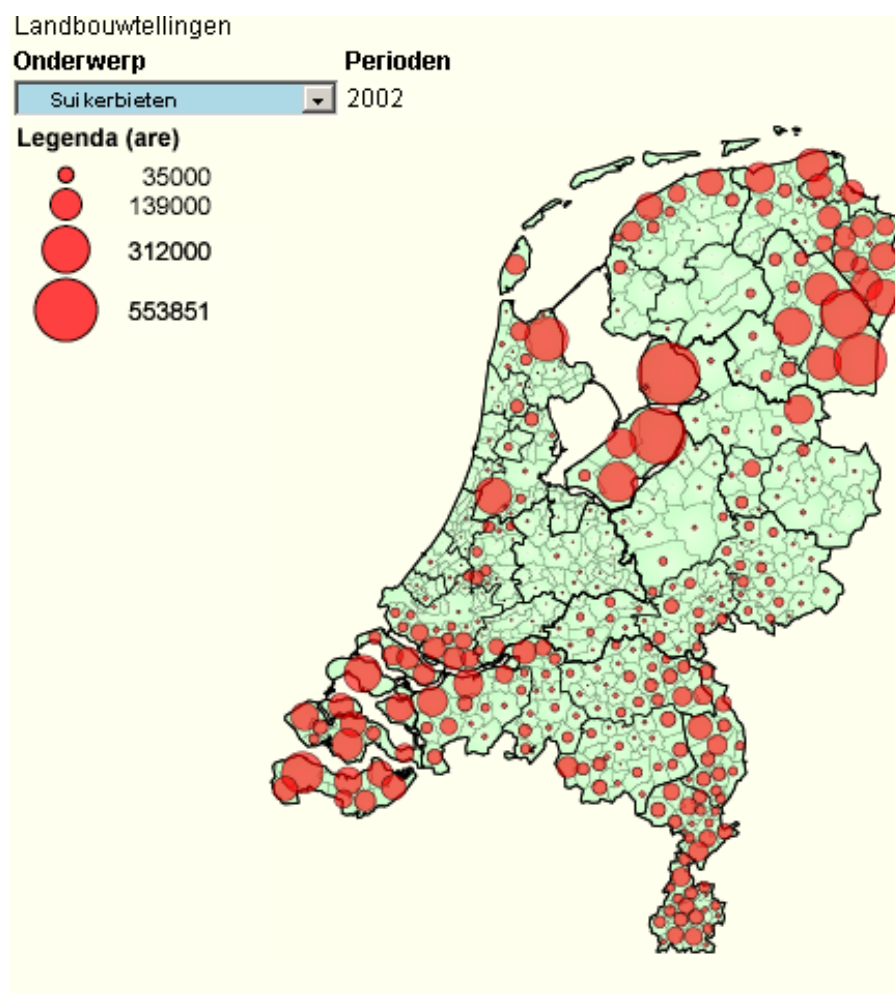
Commission of the European Communities, *Reforming the European Union's sugar policy: summary of impact assessment*. Commission Staff Working Paper, Brussels, SEC (2003) 1022, released on 23 September 2003 en COM (2003) 554 final.

Commission of the European Communities, *Communication from the commission to the council and the European parliament, accomplishing a sustainable agricultural model for Europe through the reformed CAP sugar sector reform*. Brussels, Sec (2004) 14 July 2004 en COM (2004) 499 final.

Suikerbegeleidingscommissie, *Regelingen, productie en afzet van suiker*. Den Haag, diverse jaargangen.

Bijlage 1   Areaal suikerbieten in Nederland 2002 per gemeente

Bijlage 2 Basisprijs, minimumprijs en uitbetalingsprijs 1995-2003, Nederland

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Gemiddeld
Prijzen (excl. BTW)										
Basisbietenprijs	46,30	46,70	48,30	48,02	47,67	47,67	47,67	47,67	47,67	47,52
Minimum A-bietenprijs (-heffingen)	45,05	45,76	47,33	47,06	46,02	45,58	46,72	46,20	46,72	46,27
Minimum B-bietenprijs (- heffingen)	27,69	28,65	29,31	29,12	28,14	27,70	30,48	28,32	30,56	28,89
Gemiddeld gewogen A+B minimumprijs	41,46	42,22	43,60	43,35	42,32	41,88	43,36	42,49	43,37	42,67
Betaalde bietenprijs BMS (incl klein % C)	51,73	54,45	56,72	57,86	50,37	50,37	55,00	50,00	52,50	53,22
% C in BMS prijs	4,9%	4,9%	4,9%	0,0%	4,9%	8,4%	4,1%	10,3%	4,1%	5,2%
Berekende betaalde A+B prijs (zonder % C)	53,69	56,14	58,33	57,80	54,04	53,90	55,29	55,31	54,93	55,49
Betaalde C-prijs	14,07	16,79	22,69		8,62	13,16	15,00	5,00	4,50	12,48
Betaalde bietenprijs (incl alle C)	50,05	50,95	53,45	54,22	43,08	44,77	54,98	45,43	43,73	48,96

Bijlage 3 Tabellen effecten hervorming suikerbeleid naar type, gebied en bedrijfsomvang in Nederland

3.1 Berekeningen bij 20% quotumdaling en prijsverlaging 16 euro/ton

Tabel B3.1a Effecten hervorming suikerbeleid naar regio

Quotumdaling 20%	Akkerbouwbedrijven					Overige suikerb.	Melkvee-bedrijven	Overig land-bouw	Land-bouw >16 ege	Kl. bedr. <16 ege
	noord	centraal	zuidwest.	Veen-koloniën	overige regio's					
Structuur (2003):										
Aantal bedrijven	994	1.900	2.514	1.510	1.833	4.962	20.801	17.097	51.611	17.970
Ha bieten x 1.000 ha	9,3	16,4	18,6	15,3	10,1	27,0	0,0	0,0	96,8	3,1
Per bedrijf:										
Ha cultuurgrond	70,35	47,61	50,39	59,71	36,66	43,48	37,64	16,55	33,44	5,44
Nge	102	84	73	72	48	118	94	65	83	7
Ha suikerbieten	9,4	8,6	7,4	10,2	5,5	5,5	0,0	0,0	1,9	0,2
Ton suikerbieten per ha	58	70	61	56	60	59	0	0	60	60
Opbrengst suikerbieten in €/ha	3.020	3.500	3.000	2.700	2.850	2.590	0	0	2.819	2.590
Gezinsinkomen uit bedrijf 2001-02 (A) a)	63,3	42,3	30,3	25,0	30,8	34,3	35,3	14,1	28,8	
Ha suikerbieten 2007 b)	7,5	6,9	5,9	8,1	4,4	4,4	0,0	0,0	1,5	0,1
Effect suikerhervorming x 1.000 euro										
Prijsdaling (-)	8,8	9,4	6,9	8,5	4,9	4,4	0,0	0,0	1,7	0,1
Premie (+)	5,4	6,0	4,5	5,7	3,3	3,2	0,0	0,0	1,1	0,1
Korting door degressie (-) c)	0,7	0,3	0,3	0,9	0,3	0,6	0,6	0,2	0,5	0,0
Korting door modulatie (-) c)	0,3	0,3	0,2	0,3	0,2	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0
Omzetting sb-> tarwe (-) d)	1,2	1,1	0,9	1,3	0,7	0,7	0,0	0,0	0,2	0,0
Totaal effect (B)	-5,5	-5,1	-3,9	-5,3	-2,7	-2,6	-0,6	-0,2	-1,3	-0,1
Idem euro per ha suikerbieten	-582	-585	-525	-521	-489	-472	0	0	-698	-516
Idem in % van gezinsinkomen uit bedrijf	-9	-12	-13	-21	-9	-8	-2	-2	-5	
Gezinsinkomen uit bedrijf 2007 (A-B)	57,8	37,3	26,4	19,7	28,1	31,7	34,7	13,8	27,5	

Tabel B3.1a (vervolg)

Quotumdalning 20%	Akkerbouwbedrijven					Overige suikerb.	Melkvee-bedrijven	Overig land-bouw	Land-bouw >16 ege	Kl. bedr. <16 ege
	noord	centraal	zuidwest.	Veen-koloniën	overige regio's					
Procentuele verdeling bedrijven naar effect hervorming suikerbeleid										
<-15.000 euro	3	2	1	4	1	0	0	0	0	0
-15.000 - -10.000 euro	7	6	3	8	2	1	0	0	1	0
-10.000 - -5.000 euro	36	33	19	29	12	8	0	0	4	0
>-5.000 - -1.000 euro	42	48	66	44	51	73	12	6	17	2
>-1.000 euro tot 0 euro	9	7	9	14	31	18	88	57	43	51
Geen effect	2	4	2	1	3	0	0	37	35	47
Algemeen GLB hervorming x 1.000 euro										
Totaal hectare/dier premies (incl. bieten)	22,9	11,0	11,6	31,3	9,9	19,8	21,3	7,5	15,6	1,1
w.v. gewastoeslagen	22,7	10,9	11,3	31,0	9,5	9,5	2,5	1,4	5,0	0,2
dierpremies	0,1	0,0	0,2	0,4	0,4	10,4	18,8	6,1	10,6	0,1
Korting totaal	1,6	0,7	0,7	2,3	0,6	1,4	1,5	0,5	1,1	0,0

a) Na aftrek effect zuivelhervorming; b) Bij gelijkblijvende opbrengsten; c) 5% boven de 5.000 euro en 3% over gehele toeslag (degressie); d) Bij 620 euro saldo verschil tussen suikerbieten en wintertarwe (ex hectaretoeslag; na aftrek prijsdaling).

Tabel B3.1b Effecten hervorming suikerbeleid naar omvang suikerbietenteelt

Quotumdeling 20%	< 5 ha	5-10 ha	10-20 ha	> 20 ha	Totaal
Structuur (2003):					
Aantal bedrijven	7.058	4.549	2.415	604	14.626
Ha bieten x 1.000 ha	19,4	32,3	32,4	18,7	102,8
Per bedrijf:					
Ha cultuurgrond	23,98	45,59	74,68	157,28	44,58
Nge	63	94	133	255	92
Ha suikerbieten	2,75	7,1	13,41	30,99	7,03
Ton suikerbieten per ha	60	61	61	60	60
Opbrengst suikerbieten in €/ha	2.716	2.898	2.952	2.908	2.819
Gezinsinkomen uit bedrijf 2001-02 (A) a)	24,3	32,3	56,2	85,8	34,4
Ha suikerbieten 2007 b)	2,2	5,7	10,7	24,8	5,6
Effect suikerhervorming x 1.000 euro					
Prijzdaling (-)	2,3	6,4	12,3	28,0	6,3
Premie (+)	1,6	4,3	8,2	18,6	4,3
Korting door degressie (-) c)	0,3	0,5	0,8	1,8	0,5
Korting door modulatie (-) c)	0,0	0,2	0,4	0,9	0,2
Omzetting sb-> tarwe (-) d)	0,3	0,9	1,7	3,8	0,9
Totaal effect (B)	-1,4	-3,6	-7,0	-15,9	-3,6
Idem euro per ha suikerbieten	-496	-511	-519	-513	-511
Idem in % van gezinsinkomen uit bedrijf	-6	-11	-12	-19	-10
Gezinsinkomen uit bedrijf 2007 (A-B)	22,9	28,6	49,2	69,9	30,8

Tabel B3.1b (vervolg)

Quotumdeling 20%	< 5 ha	5-10 ha	10-20 ha	> 20 ha	Totaal
Procentuele verdeling bedrijven naar effect hervorming suikerbeleid					
<-15.000 euro	0	0	0	35	1
-15.000 - -10.000 euro	0	0	5	55	3
-10.000 - -5.000 euro	0	9	86	10	17
>-5.000 - -1.000 euro	64	91	9	0	61
>-1.000 euro tot 0 euro	36	0	0	0	17
Geen effect	0	0	0	0	0
Algemeen GLB hervorming x 1.000 euro					
Totaal hectare/dier premies (incl. bieten)	9,4	15,7	25,9	59,0	16,1
w.v. gewastoeslagen	5,3	12,1	22,9	55,6	12,4
dierpremies	4,0	3,6	3,0	3,3	3,7
Korting totaal	0,6	1,0	1,8	4,5	1,1

a) Na aftrek effect zuivelhervorming; b) Bij gelijkblijvende opbrengsten; c) 5% boven de 5.000 euro en 3% over gehele toeslag (degressie); d) Bij 620 euro saldo verschil tussen suikerbieten en wintertarwe (ex hectaretoeslag; na aftrek prijsdaling).

3.2 Berekeningen bij 16% quotumdeling en prijsverlaging 16 euro/ton

Tabel B3.2a Effecten hervorming suikerbeleid naar regio

Quotumdeling 16%	Akkerbouwbedrijven					Overige suikerb.	Melkvee-bedrijven	Overig land-bouw	Land-bouw >16 ege	Kl. bedr. <16 ege
	noord	centraal	zuidwest.	Veen-koloniën	overige regio's					
Structuur (2003):										
Aantal bedrijven	994	1.900	2.514	1.510	1.833	4.962	20.801	17.097	51.611	17.970
Ha bieten x 1.000 ha	9,3	16,4	18,6	15,3	10,1	27,0	0,0	0,0	96,8	3,1
Per bedrijf:										
Ha cultuurgrond	70,35	47,61	50,39	59,71	36,66	43,48	37,64	16,55	33,44	5,44
Nge	102	84	73	72	48	118	94	65	83	7
Ha suikerbieten	9,4	8,6	7,4	10,2	5,5	5,5	0,0	0,0	1,9	0,2
Ton suikerbieten per ha	58	70	61	56	60	59	0	0	60	60
Opbrengst suikerbieten in €/ha	3.020	3.500	3.000	2.700	2.850	2.590	0	0	2.819	2.590
Gezinsinkomen uit bedrijf 2001-02 (A) a)	63,3	42,3	30,3	25,0	30,8	34,3	35,3	14,1	28,8	
Ha suikerbieten 2007 b)	7,9	7,3	6,2	8,5	4,6	4,6	0,0	0,0	1,6	0,1
Effect suikerhervorming x 1.000 euro										
Prijsdaling (-)	8,8	9,4	6,9	8,5	4,9	4,4	0,0	0,0	1,7	0,1
Premie (+)	5,4	6,0	4,5	5,7	3,3	3,2	0,0	0,0	1,1	0,1
Korting door degressie (-) c)	0,7	0,3	0,3	0,9	0,3	0,6	0,6	0,2	0,5	0,0
Korting door modulatie (-) c)	0,3	0,3	0,2	0,3	0,2	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0
Omzetting sb-> tarwe (-) d)	0,9	0,9	0,7	1,0	0,5	0,5	0,0	0,0	0,2	0,0
Totaal effect (B)	-5,2	-4,8	-3,7	-5,0	-2,6	-2,4	-0,6	-0,2	-1,3	-0,1
Idem euro per ha suikerbieten	-557	-560	-500	-497	-464	-448	0	0	-491	-668
Idem in % van gezinsinkomen uit bedrijf	-8	-11	-12	-20	-8	-7	-2	-2	-4	
Gezinsinkomen uit bedrijf 2007 (A-B)	58,0	37,5	26,6	20,0	28,3	31,8	34,7	13,8	27,6	

Tabel B3.2a (vervolg)

Quotumdaling 16%	Akkerbouwbedrijven					Overige suikerb.	Melkvee- bedrijven	Overig land- bouw	Land- bouw >16 ege	Kl. bedr. <16 ege
	noord	centraal	zuidwest.	Veen- koloniën	overige regio's					
Procentuele verdeling bedrijven naar effect hervorming suikerbeleid										
<-15.000 euro	2	2	1	4	1	0	0	0	0	0
-15.000 - -10.000 euro	7	5	3	7	1	1	0	0	1	0
-10.000 - -5.000 euro	34	31	17	28	11	7	0	0	3	0
>-5.000 - -1.000 euro	45	50	68	46	52	72	12	6	17	1
>-1.000 euro tot 0 euro	9	7	10	15	32	20	88	57	44	51
Geen effect	2	4	2	1	3	0	0	37	35	47
Algemeen GLB hervorming x 1.000 euro										
Totaal hectare/dier premies (incl. bieten)	22,9	11,0	11,6	31,3	9,9	19,8	21,3	7,5	15,6	1,1
w.v. gewastoeslagen	22,7	10,9	11,3	31,0	9,5	9,5	2,5	1,4	5,0	0,2
dierpremies	0,1	0,0	0,2	0,4	0,4	10,4	18,8	6,1	10,6	0,1
Korting totaal	1,6	0,7	0,7	2,3	0,6	1,4	1,5	0,5	1,1	0,0

a) Na aftrek effect zuivelhervorming; b) Bij gelijkblijvende opbrengsten; c) 5% boven de 5.000 euro en 3% over gehele toeslag (degressie); d) Bij 620 euro saldo verschil tussen suikerbieten en wintertarwe (ex hectaretoeslag; na aftrek prijsdaling).

Tabel B3.2b Effecten hervorming suikerbeleid naar omvang suikerbietenteelt

Quotumdeling 16%	< 5 ha	5-10 ha	10-20 ha	> 20 ha	Totaal
Structuur (2003):					
Aantal bedrijven	7.058	4.549	2.415	604	14.626
Ha bieten x 1.000 ha	19,4	32,3	32,4	18,7	102,8
Per bedrijf:					
Ha cultuurgrond	23,98	45,59	74,68	157,28	44,58
Nge	63	94	133	255	92
Ha suikerbieten	2,75	7,1	13,41	30,99	7,03
Ton suikerbieten per ha	60	61	61	60	60
Opbrengst suikerbieten in €/ha	2.716	2.898	2.952	2.908	2.819
Gezinsinkomen uit bedrijf 2001-02 (A) a)	24,3	32,3	56,2	85,8	34,4
Ha suikerbieten 2007 b)	2,3	6,0	11,3	26,0	5,9
Effect suikerhervorming x 1.000 euro					
Prijzdaling (-)	2,3	6,4	12,3	28,0	6,3
Premie (+)	1,6	4,3	8,2	18,6	4,3
Korting door degressie (-) c)	0,3	0,5	0,8	1,8	0,5
Korting door modulatie (-) c)	0,0	0,2	0,4	0,9	0,2
Omzetting sb-> tarwe (-) d)	0,3	0,7	1,3	3,1	0,7
Totaal effect (B)	-1,3	-3,5	-6,6	-15,1	-3,4
Idem euro per ha suikerbieten	-471	-486	-494	-488	-486
Idem in % van gezinsinkomen uit bedrijf	-5	-11	-12	-18	-10
Gezinsinkomen uit bedrijf 2007 (A-B)	23,0	28,8	49,6	70,7	30,9

Tabel B3.2b (vervolg)

Quotumdeling 16%	< 5 ha	5-10 ha	10-20 ha	> 20 ha	Totaal
Procentuele verdeling bedrijven naar effect hervorming suikerbeleid					
<-15.000 euro	0	0	0	29	1
-15.000 - -10.000 euro	0	0	3	55	3
-10.000 - -5.000 euro	0	5	84	16	16
>-5.000 - -1.000 euro	61	95	13	0	61
>-1.000 euro tot 0 euro	39	0	0	0	19
Geen effect	0	0	0	0	0
Algemeen GLB hervorming x 1.000 euro					
Totaal hectare/dier premies (incl. bieten)	9,4	15,7	25,9	59,0	16,1
w.v. gewastoeslagen	5,3	12,1	22,9	55,6	12,4
dierpremies	4,0	3,6	3,0	3,3	3,7
Korting totaal	0,6	1,0	1,8	4,5	1,1

a) Na aftrek effect zuivelhervorming; b) Bij gelijkblijvende opbrengsten; c) 5% boven de 5.000 euro en 3% over gehele toeslag (degressie); d) Bij 620 euro saldo verschil tussen suikerbieten en wintertarwe (ex hectaretoeslag; na aftrek prijsdaling).

3.3 Berekening bij 16% quotumdalning en prijsverlaging 26 euro/ton

Tabel B3.3a Effecten hervorming suikerbeleid naar regio (extra prijsdaling van 10 euro/ton)

Quotumdalning 16%	Akkerbouwbedrijven					Overige suikerb.	Melkvee-bedrijven	Overig land-bouw	Land-bouw >16 ege	Kl. bedr. <16 ege
	noord	centraal	zuidwest.	Veen-koloniën	overige regio's					
Structuur (2003):										
Aantal bedrijven	994	1.900	2.514	1.510	1.833	4.962	20.801	17.097	51.611	17.970
Ha bieten x 1.000 ha	9,3	16,4	18,6	15,3	10,1	27,0	0,0	0,0	96,8	3,1
Per bedrijf:										
Ha cultuurgrond	70,35	47,61	50,39	59,71	36,66	43,48	37,64	16,55	33,44	5,44
Nge	102	84	73	72	48	118	94	65	83	7
Ha suikerbieten	9,4	8,6	7,4	10,2	5,5	5,5	0,0	0,0	1,9	0,2
Ton suikerbieten per ha	58	70	61	56	60	59	0	0	60	60
Opbrengst suikerbieten in €/ha	3.020	3.500	3.000	2.700	2.850	2.590	0	0	2.664	2.590
Gezinsinkomen uit bedrijf 2001-02 (A) a)	63,3	42,3	30,3	25,0	30,8	34,3	35,3	14,1	28,8	
Ha suikerbieten 2007 b)	7,9	7,3	6,2	8,5	4,6	4,6	0,0	0,0	1,6	0,1
Effect suikerhervorming x 1.000 euro										
Prijsdaling (-)	14,2	15,1	11,1	13,7	7,9	7,1	0,0	0,0	2,7	0,2
Premie (+)	5,4	6,0	4,5	5,7	3,3	3,2	0,0	0,0	1,1	0,1
Korting door degressie (-) c)	0,7	0,3	0,3	0,9	0,3	0,6	0,6	0,2	0,5	0,0
Korting door modulatie (-) c)	0,3	0,3	0,2	0,3	0,2	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0
Omzetting sb-> tarwe (-) d)	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal effect (B)	-9,8	-9,8	-7,2	-9,3	-5,1	-4,6	-0,6	-0,2	-2,1	-0,2
Idem euro per ha suikerbieten	-1040	-1134	-979	-918	-914	-849	0	0	-892	-1128
Idem in % van gezinsinkomen uit bedrijf	-15	-23	-24	-37	-16	-13	-2	-2	-7	
Gezinsinkomen uit bedrijf 2007 (A-B)	53,5	32,5	23,0	15,7	25,8	29,7	34,7	13,8	26,7	

Tabel B3.3a (vervolg)

Quotumdaling 16%	Akkerbouwbedrijven					Overige suikerb.	Melkvee- bedrijven	Overig land- bouw	Land- bouw >16 ege	Kl. bedr. <16 ege
	noord	centraal	zuidwest.	Veen- koloniën	overige regio's					
Procentuele verdeling bedrijven naar effect hervorming suikerbeleid										
<-15.000 euro	18	17	7	17	5	3	0	0	2	0
-15.000 - -10.000 euro	22	23	12	17	8	5	0	0	2	0
-10.000 - -5.000 euro	36	36	39	30	22	24	0	0	6	0
>-5.000 - -1.000 euro	14	14	34	21	35	64	12	6	13	6
>-1.000 euro tot 0 euro	9	6	6	13	27	4	88	57	42	47
Geen effect	2	4	2	1	3	0	0	37	35	47
Algemeen GLB hervorming x 1.000 euro										
Totaal hectare/dier premies (incl. bieten)	22,9	11,0	11,6	31,3	9,9	19,8	21,3	7,5	15,6	1,1
w.v. gewastoeslagen	22,7	10,9	11,3	31,0	9,5	9,5	2,5	1,4	5,0	0,2
dierpremies	0,1	0,0	0,2	0,4	0,4	10,4	18,8	6,1	10,6	0,1
Korting totaal	1,6	0,7	0,7	2,3	0,6	1,4	1,5	0,5	1,1	0,0

a) Na aftrek effect zuivelhervorming; b) Bij gelijkblijvende opbrengsten; c) 5% boven de 5.000 euro en 3% over gehele toeslag (degressie); d) Bij 50 euro saldo verschil tussen suikerbieten en wintertarwe (ex hectaretoeslag; na aftrek prijsdaling).

Tabel B3.3b Effecten hervorming suikerbeleid naar omvang suikerbietenteelt (extra prijsdaling van 10 euro/ton)

Quotumdaling 16%	< 5 ha	5-10 ha	10-20 ha	> 20 ha	Totaal
Structuur (2003):					
Aantal bedrijven	7.058	4.549	2.415	604	14.626
Ha bieten x 1.000 ha	19,4	32,3	32,4	18,7	102,8
Per bedrijf:					
Ha cultuurgrond	23,98	45,59	74,68	157,28	44,58
Nge	63	94	133	255	92
Ha suikerbieten	2,75	7,1	13,41	30,99	7,03
Ton suikerbieten per ha	60	61	61	60	60
Opbrengst suikerbieten in €/ha	2.716	2.898	2.952	2.908	2.819
Gezinsinkomen uit bedrijf 2001-02 (A) a)	24,3	32,3	56,2	85,8	34,4
Ha suikerbieten 2007 b)	2,3	6,0	11,3	26,0	5,9
Effect suikerhervorming x 1.000 euro					
Prijsdaling (-)	3,8	10,3	19,8	45,1	10,2
Premie (+)	1,6	4,3	8,2	18,6	4,3
Korting door degressie (-) c)	0,3	0,5	0,8	1,8	0,5
Korting door modulatie (-) c)	0,0	0,2	0,4	0,9	0,2
Omzetting sb-> tarwe (-) d)	0,0	0,1	0,1	0,2	0,1
Totaal effect (B)	-2,5	-6,7	-12,9	-29,4	-6,6
Idem euro per ha suikerbieten	-902	-947	-964	-949	-944
Idem in % van gezinsinkomen uit bedrijf	-10	-21	-23	-34	-19
Gezinsinkomen uit bedrijf 2007 (A-B)	21,8	25,5	43,3	56,4	27,7

Tabel B3.3b (vervolg)

Quotumdeling 16%	< 5 ha	5-10 ha	10-20 ha	> 20 ha	Totaal
Procentuele verdeling bedrijven naar effect hervorming suikerbeleid					
<-15.000 euro	0	0	23	100	8
-15.000 - -10.000 euro	0	4	60	0	11
-10.000 - -5.000 euro	2	81	16	0	29
>-5.000 - -1.000 euro	87	16	0	0	47
>-1.000 euro tot 0 euro	11	0	0	0	5
Geen effect	0	0	0	0	0
Algemeen GLB hervorming x 1.000 euro					
Totaal hectare/dier premies (incl. bieten)	9,4	15,7	25,9	59,0	16,1
w.v. gewastoeslagen	5,3	12,1	22,9	55,6	12,4
dierpremies	4,0	3,6	3,0	3,3	3,7
Korting totaal	0,6	1,0	1,8	4,5	1,1

a) Na aftrek effect zuivelhervorming; b) Bij gelijkblijvende opbrengsten; c) 5% boven de 5.000 euro en 3% over gehele toeslag (degressie); d) Bij 50 euro saldo verschil tussen suikerbieten en wintertarwe (ex hectaretoeslag; na aftrek prijsdaling).

Bijlage 4 Gegevens bieten en graanopbrengsten in EU landen en regio, prijsdaling 16 euro

Tabel B4.1 Opbrengst verschil bieten en granen op bedrijven met suikerbieten (x 1.000 euro)

Gemiddeld 2000-2002 a)	Ha suiker- bieten 2001 ha bedrijf	Suikerbieten		Prijs suiker	Opbrengst/ha		verschil (C)	Prijsdal. /ha sb (D=A-C)	opbr/sb (D-B)	verschil
		ton ha	per ton		winter tarwe	(A-B)				
BEL	95	7	63	45	2,8	0,9	1,9	1,0	1,9	1,0
DAN	68	10	53	48	2,6	0,9	1,7	0,9	1,7	0,8
DEU	427	9	58	50	2,9	0,9	2,1	1,0	1,9	1,1
ELL	43	2	67	45	3,0	0,6	2,4	1,0	2,0	1,4
ESP	154	6	61	48	2,9	0,4	2,5	1,0	1,9	1,5
FRA	359	12	71	39	2,8	0,9	1,9	0,9	1,8	1,0
IRE	24	7	49	42	2,1	0,9	1,2	0,7	1,4	0,4
ITA	224	6	48	46	2,2	0,9	1,3	0,7	1,5	0,6
NED	122	8	57	49	2,8	1,0	1,8	1,0	1,9	0,9
OST	41	4	€		3,0	0,6	2,4	1,0	2,0	1,4
POR	3	5	€		3,5	0,5	3,0	1,2	2,3	1,8
SUO	34	11	35	54	1,9	0,5	1,4	0,6	1,3	0,7
SVE	54	11	48	51	2,5	0,8	1,7	0,8	1,6	0,8
UKI	227	25	49	48	2,3	0,9	1,4	0,8	1,5	0,6
<i>Grotere regio's</i>										
UKI (412) England-East	174	29	49	47	2,3	0,9	1,4	0,8	1,5	0,6
ITA (260) Emilia-Romagna	105	7	47	48	2,2	0,9	1,3	0,8	1,5	0,6
FRA (132) Picardie	122	15	68	42	2,8	0,9	2,0	1,0	1,9	1,0
DEU (30) Niedersachsen	112	13	58	50	2,9	1,0	1,9	1,0	1,9	0,9
ESP (545) Castilla-León	91	5	65	46	3,0	0,4	2,6	1,0	2,0	1,6

Tabel B4.1 (vervolg)

Gemiddeld 2000-2002 a)	Ha suiker- bieten 2001 ha bedrijf	Suikerbieten		Prijs suiker	Opbrengst/ha		Prijsdal. verschil (C)	/ha sb (D=A-C)	opbr/sb (D-B)	verschil
		ton ha	per ton		winter tarwe	(A-B)				
Kleinere regio										
FRA (131) Champagne-Ardenne	68	14	78	35	2,7	0,9	1,9	0,9	1,8	0,9
FRA (141) Nord-Pas-de-Calais	70	8	69	41	2,8	0,9	1,9	0,9	1,8	1,0
SVE (710) Slatbygdsland	45	10	50	51	2,5	0,8	1,7	0,9	1,7	0,8
DEU (50) Nordrhein-Westfalen	66	9	60	48	2,9	0,9	1,9	1,0	1,9	1,0
DEU (90) Bayern	67	5	66	53	3,5	0,8	2,7	1,2	2,3	1,5
OST (660) Österreich	41	4	63	47	3,0	0,6	2,4	1,0	2,0	1,4
ESP (575) Andalucia	65	12	50	51	2,6	0,3	2,2	0,9	1,7	1,4
SUO (670) Etela-Suomi	31	11	35	54	1,9	0,5	1,4	0,6	1,2	0,7
DEU (115) Sachsen-Anhalt	47	26	52	49	2,5	0,8	1,7	0,9	1,7	0,8
ITA (281) Marche	30	4	39	47	1,8	0,7	1,1	0,6	1,2	0,5
ITA (243) Veneto	30	5	62	40	2,5	0,8	1,6	0,8	1,6	0,8
IRE (380) Ireland	24	7	49	42	2,1	0,9	1,2	0,7	1,4	0,4
ITA (230) Lombardia	23	5	51	46	2,4	0,9	1,5	0,8	1,6	0,7
FRA (134) Centre	28	21	73	37	2,7	0,9	1,9	0,9	1,8	0,9
UKI (411) England-North	31	15	45	51	2,3	0,9	1,4	0,8	1,5	0,6
ELL (450) Makedonia-Thraki	27	2	68	45	3,1	0,6	2,5	1,0	2,0	1,4
DEU (80) Baden-Württemberg	28	5	64	52	3,3	0,8	2,6	1,1	2,2	1,4
DEU (113) Mecklenburg-Vorpommern	24	19	47	46	2,2	0,9	1,3	0,7	1,4	0,6
FRA (121) Île de France	25	16	72	37	2,7	0,9	1,8	0,9	1,8	0,9
UKI (413) England-West	41	20	48	47	2,3	0,8	1,5	0,8	1,5	0,7
FRA (133) Haute-Normandie	18	7	70	38	2,6	0,9	1,7	0,9	1,7	0,8
DEU (112) Brandenburg	18	23	48	48	2,3	0,7	1,6	0,8	1,5	0,9

Tabel B4.1 (vervolg)

Gemiddeld 2000-2002 a)	Ha suiker- bieten 2001 ha bedrijf	Suikerbieten		Prijs suiker	Opbrengst/ha		Prijsdal. verschil (C)	/ha sb (D=A-C)	opbr/sb (D-B)	verschil
		ton ha	per ton		winter tarwe	(A-B)				
<i>Kleinere regio</i>										
DEU (70) Rheinland-Pfalz	18	8	63	54	3,4	0,8	2,6	1,2	2,3	1,5
ITA (222) Piemonte	11	9	49	43	2,1	0,7	1,4	0,7	1,4	0,7
DEU (114) Sachsen	16	18	54	49	2,6	0,8	1,8	0,9	1,7	0,9
ELL (470) Thessalia	17	3	67	45	3,0	0,6	2,3	1,0	2,0	1,3
DEU (60) Hessen	14	6	64	53	3,4	0,9	2,5	1,2	2,2	1,4
ITA (270) Toscana	9	8	43	51	2,2	0,5	1,7	0,7	1,4	0,9
SVE (720) Skogs-och mellanbygds-lan	9	14	43	51	2,2	0,6	1,6	0,7	1,4	0,9
FRA (135) Basse-Normandie	10	7	74	38	2,8	0,9	1,9	0,9	1,8	1,0
DEU (116) Thuringen	9	23	52	53	2,8	0,8	1,9	0,9	1,8	1,0
FRA (136) Bourgogne	6	12	73	37	2,7	0,8	1,9	0,9	1,8	1,0
DEU (10) Schleswig-Holstein	5	7	51	48	2,4	1,1	1,4	0,8	1,6	0,5
ESP (525) La Rioja	5	4	75	47	3,6	0,6	2,9	1,2	2,3	1,7
ITA (330) Sardegna	3	5	42	44	1,8	0,5	1,4	0,6	1,2	0,7
FRA (152) Alsace	5	8	75	33	2,5	0,9	1,6	0,9	1,7	0,8
ITA (244) Friuli-Venezia	2	5	55	44	2,4	0,7	1,7	0,8	1,6	0,8
ITA (301) Molise	3	5	39	50	2,0	0,5	1,5	0,7	1,3	0,8
FRA (193) Auvergne	4	7	74	33	2,4	0,9	1,5	0,8	1,6	0,7
ESP (515) Pais Vasco	3	7	80	45	3,6	0,7	2,8	1,2	2,3	1,6
ITA (282) Umbria	2	7	44	49	2,2	0,7	1,4	0,7	1,4	0,7
POR (630) Ribatejo e Oeste	4	5	58	54	3,1	0,3	2,8	1,0	2,0	1,8

a) Duitsland, Frankrijk, Engeland, Spanje en Portugal 2000-2001; b) Bij 16% en opbrengst verschil minus 450 euro minus prijsdaling (per hectare suikerbieten);
c) Exclusief kortingen.